

І. Д. Самошкіна, к.е.н., доцент Сумського національного аграрного університету

Обґрунтовано економічний механізм залучення інвестицій у сільськогосподарське виробництво з метою покращення якості природних ресурсів. Визначено чинники ефективності розвитку сільськогосподарського виробництва та забезпечення продовольчої та екологічної безпеки держави. Розглянуто процес розробки інвестиційної стратегії підприємства та визначено напрями її здійснення.

Ключові слова: *Інвестиції, сільськогосподарське виробництво, природні ресурси, екологічна база, інвестиційна стратегія.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Реакція навколишнього природного середовища на викиди забруднювальних речовин загострюється: прискореними темпами відбувається зниження його здатності до самоочищення, що негативно впливає на економіку і здоров'я людей. За цих умов при виробництві продукції значну роль необхідно відводити екологічному пізнанню, мисленню, свідомості. Їх використання є вкрай необхідним для подолання суперечностей в організації охорони навколишнього середовища, покращення якості природних ресурсів, оскільки потреба їх збереження та відтворення за короткий лаг перетворилася з проблеми економічної на проблему виживання. Терміни настання негативних незворотних процесів у навколишньому середовищі, на думку фахівців, можуть стосуватися вже теперішнього покоління. Така ситуація зумовила необхідність формування еколого-економічного мислення та розробки фінансово-економічного механізму покращення якості природних ресурсів у сільськогосподарському виробництві. Це потребує здатності людини аналізувати й осмислювати свою роль в економічних та екологічних ситуаціях, взаємозв'язок і взаємозалежність економіки й екології, а також вільно використовувати ці знання в повсякденній роботі та житті.

Соціально-економічна відповідальність та стимулювання покращення якості природних ресурсів зумовлені системою економічних, соціальних та екологічних інтересів і цілей. Регулювання їх здійснюється через організаційно-економічний механізм, складовими якого є планування, управління, фінансування, ціноутворення тощо. З метою відшкодування втрат природних ресурсів, стимулювання їх раціонального використання та заходів щодо відтворення застосовуються економічні важелі - податок, податковий кредит, застави, екологічне страхування тощо.

З розвитком різних форм власності в аграрному секторі та його реформуванням вирішення питання покращення якості природних ресурсів у сільськогосподарському виробництві має пріоритетне значення. Методологічна незавершеність і недостатність нормативно-правової бази знижує ефективність й обмежує сферу застосування інструментарію загальної системи

економічних регуляторів проведення заходів щодо відтворення та збереження природних ресурсів аграрної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Наукові публікації з питань теоретичного і прикладного висвітлення проблеми покращення якості природних ресурсів у сільськогосподарському виробництві та механізмів здійснення цього процесу в сучасних умовах мають важливе значення. Ця проблема набула багатогранного характеру, що ускладнює її вирішення з урахуванням особливостей регіонального виробництва, оскільки вона є однією зі складових забезпечення продовольчої та екологічної безпеки України.

Значний внесок у вирішення проблем регулювання економічних відносин в аграрній сфері зробили такі вчені, як П.Т. Саблук [5], М.Я. Дем'яненко [1], В.П. Ситник [5], О.В. Новицька [4], раціонального використання, охорони та відтворення природних ресурсів - С.І. Дорогунцов [2], Л.М. Худолій [6], О.Т. Левандівський [3], та інші. Разом з тим питання інвестиційного забезпечення покращення якості природних ресурсів у сільськогосподарському виробництві потребує подальшого дослідження.

Світовий досвід переконує в тому, що сучасний розвиток аграрної економіки стає все більш екологічно орієнтованим. Тісний зв'язок сільськогосподарського виробництва з природою в умовах індустріалізації агросфери призвів до масштабних негативних змін природного середовища. Еколого-економічні проблеми в аграрній сфері є наслідком домінування пріоритетів екстенсивного розвитку сільського господарства в минулому, відсутності ефективної політики екологізації сільськогосподарського виробництва. Тому метою статті є обґрунтування економічного механізму залучення інвестицій у сільськогосподарське виробництво для покращення якості природних ресурсів, підвищення його ефективності, конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції та виробництва екологічно чистої продукції.

Формування цілей статті:

- обґрунтувати економічний механізм залучення інвестицій у сільськогосподарське виробництво;
- визначити чинники ефективності розвитку

Вісник Сумського національного аграрного університету

Серія «Економіка і менеджмент», випуск 5 (64), 2015

сільськогосподарського виробництва та забезпечення продовольчої та екологічної безпеки держави;

- розглянути процес розробки інвестиційної стратегії підприємства та визначити напрями її здійснення.

Виклад основного матеріалу. Проведені дослідження свідчать, що на сьогодні єдиним реальним та ефективним шляхом вирішення проблем екологічного розвитку аграрної сфери в нових економічних умовах має стати активізація інвестиційної діяльності з метою фінансування придбання природоохоронних та ресурсозберігаючих технологій, інвестування в заходи для відтворення природних ресурсів, підвищення родючості ґрунтів, здійснення інших заходів щодо збереження довкілля. Саме тому однією з державних програм підтримки та розвитку аграрного сектора є програма інноваційної та інвестиційної політики уряду, яка вимагає створення єдиної системи ефективних екологічно безпечних форм господарювання, здатних викликати у працівників сільського господарства інтерес до високопродуктивної праці. Визначальним фактором має стати інноваційний менеджмент, спрямований на забезпечення такого способу функціонування керованої системи (аграрного виробництва), за якого будуть створені сприятливі умови для залучення інвестицій з метою додержання параметрів екологічно збалансованого сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.

Достатня якість природних ресурсів у сільськогосподарському виробництві - один із найважливіших чинників його ефективного розвитку, забезпечення продовольчої та екологічної безпеки держави. Її можна розглядати як спроможність природних систем без збитку для себе (а отже, і для людей) віддавати необхідну люду продукцію або здійснювати корисну для нього роботу в рамках господарства даного історичного типу. Під якістю природних ресурсів у сільськогосподарському виробництві ми розуміємо сукупність їх властивостей, що зумовлюють придатність задовольняти певні потреби життєзабезпечення людства. Якщо соціальні та економічні результати досягаються в основному за рахунок діяльності людини, то стабільне відтворення та покращення якості природних ресурсів здійснюється силами самої природи. Замінити цю самовідновлювальну функцію людини не в змозі: надто складною та багатокомпонентною є природна система; вона може лише сприяти їй. Провівши рекультивацию земель чи посадивши ліс, ми сприяємо самовідновленню живої природи, але не можемо відтворити вид тварин чи рослин, що зникли, або штучно відтворити фундаментальні екологічні процеси. Стійкий стан природного середовища може зберігатися тільки в тому випадку, коли вплив на той чи інший об'єкт не перевищує допустимого рівня за еко-

логічними критеріями. У разі ж його перевищення необхідно провадити діяльність, яка б компенсувала втрату самовідтворювального потенціалу природи, здійснювати роботу щодо її охорони та відтворення природних ресурсів, що тісно пов'язано з бажанням людини повніше використовувати багатство природи, її можливості. До природних ресурсів, які найбільш задіяні у сільськогосподарському виробництві, ми зараховуємо земельні, водні та атмосферні ресурси.

Інвестиційна діяльність будь-якого підприємства являє собою тривалий процес і тому має здійснюватися з урахуванням певної перспективної спрямованості. Формування напрямів цієї діяльності, системи її довгострокових цілей та вибір найефективніших шляхів їх досягнення, зважаючи на перспективні плани, становить собою процес розробки інвестиційної стратегії, що в подальшому конкретизується під час створення тактики управління шляхом формування інвестиційного портфеля підприємства. На відміну від інвестиційної стратегії, формування інвестиційного портфеля є середньостроковим управлінським процесом, здійснюваним у межах стратегічних рішень та поточних фінансових можливостей підприємства. У свою чергу, процес тактичного управління інвестиційною діяльністю набуває найбільш детального завершення в оперативному управлінні реалізацією окремих інвестиційних програм та проектів. Таким чином, розробка інвестиційної стратегії є тільки першим етапом процесу управління інвестиційною діяльністю підприємства, і хоча вона в основному орієнтована на довгострокові цілі (на перспективу 3-5 років), проте містить також окремі середньострокові (1-2 роки) та короткострокові (до 1 року) елементи, які зрештою зумовлюють вироблення конкретних управлінських рішень при формуванні інвестиційного портфеля та реалізації інвестиційних програм і проектів. Інвестиційна стратегія є одним із головних факторів забезпечення ефективного розвитку підприємства згідно з обраною ним загальною економічною стратегією.

Початковим елементом розробки інвестиційної стратегії підприємства є визначення загального періоду її формування. Цей період залежить від ряду умов, головною з яких є передбачуваність розвитку економіки в цілому та інвестиційного ринку зокрема.

При нестабільному розвитку економіки країни цей період не може бути надто тривалим, і в середньому він не перевищує 3-5 років. Однією з важливих умов визначення періоду формування інвестиційної стратегії є також розмір підприємства. Інвестиційна діяльність великих компаній прогнозується на більш тривалий період.

Основні перспективні напрями інвестиційної стратегії, визначеної в Програмі діяльності Кабінету Міністрів України передбачають формування інвестиційного типу розвитку еко-

номіки. Головними завданнями здійснення інвестиційної стратегії вважаються:

- поліпшення відтворювальної структури капіталовкладень, підвищення питомої ваги витрат на технічне переозброєння та реконструкцію діючих підприємств за рахунок зменшення питомої ваги нового будівництва у виробничій сфері;

- забезпечення випереджального збільшення обсягів інвестування в реальний сектор економіки порівняно з темпами зростання обсягів валового внутрішнього продукту;

- відновлення стимулів до нагромадження капіталу;

- активізація інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання;

- підвищення ефективності використання капіталів;

- посилення процесів нагромадження капіталів населенням та їх інвестиційного використання в реальному секторі економіки.

Для того, щоб ці прогресивні напрями інвестиційної стратегії та важливі складові її ефективності було реалізовано, потрібно всіма можливими способами нарощувати й підтримувати інтелектуальний потенціал інвестиційної діяльності, стимулювати підвищення його творчої віддачі, реконструювати старий господарський механізм і створити новий, який зробив би процес упровадження науково-технічного прогресу життєво необхідним і тому вигідним

Мета еколого-економічних інвестицій у сільське господарство, спрямованих на підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва з урахуванням екологічних інтересів, на наш погляд, має полягати не в руйнації елементів попередньої системи аграрного виробництва, а в їх переході на якісно новий рівень, який би відповідав сучасним вимогам розвитку суспільства. Сутність такого переходу - кількісне нагромадження якісних змін в елементах системи екологізації аграрного виробництва, нове структурне поєднання яких у їх взаємозв'язку та взаємодії зумовить більш досконалий спосіб природокористування в цій галузі.

Світовий досвід свідчить про те, що сфера агробізнесу завжди була, є і привабливою для інвестицій, оскільки на продукцію аграрної сфери завжди є стійкий попит, який не має тенденції до зниження, а сама сільськогосподарська продукція (на відміну від технологій її виробництва) ніколи не старіє "технічно й технологічно". Усе це підтверджено еволюційним процесом економічного розвитку, закономірно, теоретично і практично правильно відбувається майже в усіх країнах світу [5].

Науковий підхід до діяльності в аграрному секторі має ґрунтуватися на всебічному врахуванні екологічних чинників, вимог екологічної безпеки будь-якого виробничого процесу та раціонального використання й охорони природ-

них ресурсів тощо.

Останніми роками у зв'язку зі змінами в стані навколишнього природного середовища та в якості природних ресурсів, а також широкомасштабним оновленням технологічного способу виробництва, спрямованого на його екологобезпечне функціонування, значно зросла роль екологічного фактора в процесі відтворення суспільного продукту.

Розглядаючи досвід розвинутих країн, необхідно зазначити, що за умови прийняття навколишнього природного середовища як безплатного джерела приросту капіталу основними показниками успішного розвитку були виробництво та продуктивність, що вимірювались обсягом готової продукції з розрахунку на одиницю капіталу, праці та землі. У цей період інвестиційні рішення приймалися виключно на основі врахування ринкових цін і суми доходу, яку можуть дати ліси, посівні площі, пасовища, рибальство тощо.

Проте, коли забруднення навколишнього природного середовища, яке постійно зростає, почало руйнувати функції екосистеми та завдавати шкоди здоров'ю населення, було створено дорогі програми спостереження за станом і якістю життєво важливих природних ресурсів. З'явилися статистичні дані про соціальні та економічні втрати від забруднення природи в результаті підвищення обсягів емісій забруднювальних речовин. Продуктивність усе ще залишалася основним показником успішного розвитку, але до уваги став братися й економічний вплив екологічного фактора [6].

Вивчаючи господарювання на мікрорівні, можна констатувати, що стан природного середовища і природних ресурсів може впливати на вихід кінцевої продукції в плані її здешевлення або, навпаки, сприяти зростанню витрат виробництва. Як свідчить досвід, спочатку впровадження дорогих природоохоронних новітніх технологій, за допомогою яких здійснюється економічне споживання сировини, є вигіднішим, ніж очищення або утилізація відходів, які завершують виробничий цикл.

Таким чином, можна сказати, що навколишнє природне середовище потребує розумного науково обґрунтованого контролю за використанням, збереженням та примноженням сировини. Було усвідомлено, що забезпечити сталість соціально-економічного розвитку можна виключно при дбайливому споживанні, збереженні та нарощуванні природних благ, при підтримці життєзабезпечувальних екологічних процесів, а це, у свою чергу, супроводжується повсюдним наростанням суспільних екологічних витрат. Що стоїть галузі сільського господарства, то слід зазначити, що тільки ті сільські райони, де сільськогосподарська діяльність базується на оптимальному поєднанні екологобезпечних технологічних, хімічних, гідромеліоративних, біотех-

нічних напрямів інтенсифікації виробництва й аграрного природокористування, будуть залишатися екологічно благополучними. Вони забезпечуватимуть випуск конкурентоспроможної аграрної продукції без шкідливих домішок і залишків штучних хімікатів, біопрепаратів та інших речовин, які застосовуються в процесі виробництва цієї продукції.

У ринковій економіці вирішальним фактором забезпечення високих темпів соціально-економічного розвитку країни є науково-технічний прогрес, який супроводжується прискореним вилученням природних ресурсів і збільшенням викидів шкідливих відходів виробництва в навколишнє середовище. У зв'язку з цим дуже гостро постає проблема посилення природоохоронної діяльності на підприємствах[2].

У найбільш концентрованому вигляді екологічні проблеми в аграрній сфері народногосподарського комплексу доцільно розглядати на прикладі функціонування підприємств переробної промисловості. Це можна пояснити тим, що переробні підприємства займають значне місце в індустріальному потенціалі села і суттєво впливають на екологію навколишнього середовища. Основними складовими навколишнього природного середовища, яким переробні підприємства завдають шкоди, є:

- повітря, стан якого погіршується в результаті викидів газів різноманітного хімічного складу та концентрації з різних джерел;

- ґрунтові води, що забруднюються шкідливими речовинами внаслідок скидів відпрацьованих, недостатньо очищених вод на поля фільтрації протягом тривалого часу;

- земля, стан якої погіршується в результаті неконтрольованого розширення меж територій, відведених для потреб переробного виробництва (підтоплення, складування відходів та відведення під звалища все нових земельних ділянок, потрапляння у відходи різних видів бактерій тощо).

Основними шляхами розв'язання названих проблем можуть бути такі. По-перше, досягти повного усунення забруднення атмосфери переробними підприємствами можна тільки за умови, якщо повністю зупинити виробництво. В усіх інших випадках можна використовувати компромісні варіанти. Наприклад, значне зменшення обсягів забруднення супроводжується збільшенням витрат на очищення та нейтралізацію газоподібних відходів виробництва. Межею максимальних викидів і концентрації викидів, що негативно впливають на здоров'я людини, є нормативи граничнодопустимих викидів (ГДВ). Ці нормативи встановлюються для конкретного джерела викидів. У разі порушення норм ГДВ, а саме їх перевищення, підприємство, яке завдало шкоди навколишньому середовищу, має компенсувати збитки за рахунок своїх коштів.

По-друге, вирішити проблему забруднення ґрунтових вод унаслідок скидів відпрацьованих та недостатньо очищених вод можна за умови переходу на принципово нові схеми їх очищення, впровадження систем оборотного водоспоживання та мало- і безвідходних технологій переробки продовольчої сировини. Для цього необхідно розробити програми переоснащення й модернізації переробного виробництва. Пов'язані з цим витрати мають бути віднесені на виробничу діяльність підприємств.

По-третє, проблеми зменшення нераціонального використання земель на переробних підприємствах можуть бути розв'язані за рахунок таких організаційно-економічних заходів:

- відведення нових ділянок для розміщення звалищ відходів та очисних споруд на землях, непридатних для сільськогосподарського використання;

- реалізація комплексу заходів щодо відновлення заболочених, засолених та закислених ґрунтів;

- організація вивезення на малородючі землі ґрунту, який залишається на підприємствах після миття сільськогосподарської сировини, а також дефекації для розкислення кислих ґрунтів тощо. Кошти на виконання цих робіт можуть бути виділені підприємствами переробної промисловості з подальшим їх віднесенням на витрати виробництва або за рахунок власних доходів, державних капітальних вкладень, іноземних інвесторів, майбутніх власників цих ділянок, місцевих органів самоврядування тощо.

З упровадженням ринкових відносин у природокористування першочергового значення набуває проблема забезпечення необхідної якості навколишнього природного середовища за умови обмежених коштів. Це пов'язано з тим, що в сучасних умовах унаслідок зупинки багатьох виробництв природоохоронна діяльність у різних галузях народного господарства практично не здійснюється через відсутність коштів на державному, регіональному та галузевому рівнях. Це стосується, у першу чергу, сільського господарства.

Відомо, що на стан природного середовища впливають різні виробництва. Тому природоохоронні функції в природоохоронному управлінні кожного підприємства мають знайти своє відображення в дотриманні норм та екологічних правил, законів. До головних природоохоронних функцій можна зарахувати: збереження природних ресурсів, зменшення економічного збитку, вдосконалення природоохоронних заходів, зацікавлення колективів підприємств в охороні навколишнього природного середовища, здійснення адміністративно-правових, економічних і соціально-психологічних заходів [4].

Основою організації управління природоохоронною діяльністю в умовах ринкової еко-

номіки, а саме до неї переходить Україна, на нашу думку, має бути екологічний маркетинг і менеджмент. Концепція екологічного маркетингу з'явилась у зв'язку з різким загостренням взаємовідносин суспільства і природи в результаті несистемного освоєння та впровадження окремих досягнень НТП у виробництво. Екологічний маркетинг набув подальшого розвитку через введення у виробничо-комерційну діяльність системи екологічного оцінювання, спрямованість виробничої діяльності на задоволення потреб споживачів, які прагнуть підвищити якість свого життя за рахунок споживання високоякісних товарів, послуг, а також на збереження та покращення навколишнього середовища, розробку й реалізацію програм переробки вторинної сировини, відходів виробництва, впровадження мало- і безвідходних технологій тощо.

Головними завданнями екологічного маркетингу є створення умов для збереження навколишнього природного середовища, пристосування виробництва до вимог ринку, розробка екологічно чистої конкурентоспроможної продукції, а також інтенсифікація її збуту та отримання додаткового прибутку за рахунок екологізації виробництва. Основними напрямками вирішення цих завдань є впровадження таких форм і методів виробництва, які базуються на раціональному використанні, охороні й відтворенні природних ресурсів. До них можна зарахувати методи оцінювання виробничих процесів і суспільства в цілому, які відповідають еколого-економічним заходам, визначення та впровадження в практичну діяльність підприємств системи показників виробничо-комерційної діяльності, які задовольняють еколого-економічним вимогам [3].

Безумовно, заходи з природоохоронної діяльності не завжди є бажаними виробникам, оскільки їх проведення потребує значних додаткових витрат що ще більше погіршує їх екологічний стан в умовах загальної неплатоспроможності. Але необхідно зазначити, що сьогодні підприємці, громадськість оцінюють природоохоронні заходи не лише з погляду «непродуктивних» витрат, вони розглядають інвестиції в майбутнє як важіль досягнення конкурентної переваги. Концепція природоохоронного підприємництва полягає у створенні системи контролю за забрудненням навколишнього середовища, в основі якої лежить стратегія запобігання забрудненню та забезпечення кооперації екології й економіки, які разом функціонують, дотримуються концепції чистого виробництва.

Враховуючи вищесказане, можна зробити висновок, що розробка цілеспрямованої науково обґрунтованої та всебічно виваженої регіональної агроекологічної політики є надзвичайно важливою проблемою. Від її успішного вирішення значною мірою залежить покращення екологічної ситуації, якості природних ресурсів та екологічної безпеки

держави. Основними заходами забезпечення еколого-врівноваженого соціально-економічного розвитку аграрної сфери мають бути:

- здійснення з урахуванням екологічних факторів, вимог і критеріїв реконструкції технічного переоснащення та модернізації підприємств - забруднювачів у межах структурної перебудови економіки;

- проведення заходів щодо підвищення родючості ґрунтів, охорони їх від ерозії та забруднення, знешкодження й утилізації відходів агропромислового виробництва, спрямованих на забезпечення захисту навколишнього природного середовища в аграрній сфері;

- проведення водоохоронних і водооздоровчих заходів, спрямованих на поліпшення якості водних ресурсів і водозабезпеченості населення в усіх населених пунктах;

- формування організаційно-економічних механізмів регулювання природокористування, охорони навколишнього середовища, зокрема розробка і широке застосування на практиці екологічного маркетингу, створення екологічного підприємництва, залучення інвестицій на екологічні програми, вдосконалення природоохоронних фондів тощо

Висновки. Вивчаючи господарювання на мікрорівні, можна констатувати, що стан природного середовища і природних ресурсів може впливати на вихід кінцевої продукції у плані її здешевлення або, навпаки, сприяти зростанню витрат виробництва. Як свідчить досвід, спочатку впровадження дорогих природоохоронних новітніх технологій, за допомогою яких здійснюється економне споживання сировини, є вигіднішим, ніж очищення або утилізація відходів, які завершують виробничий цикл.

Таким чином, можна сказати, що навколишнє природне середовище потребує розумного науково обґрунтованого контролю за використанням, збереженням та примноженням сировини. Забезпечення сталого соціально-економічного розвитку є можливим виключно при дбайливому споживанні, збереженні та нарощуванні природних благ, при підтримці життєзабезпечувальних екологічних процесів, а це, у свою чергу, супроводжується повсюдним наростанням суспільних екологічних витрат. Що стосується галузі сільського господарства, то слід зазначити, що тільки ті сільські райони, де сільськогосподарська діяльність базується на оптимальному поєднанні екологобезпечних технологічних, хімічних, гідромеліоративних, біотехнічних напрямів інтенсифікації виробництва й аграрного природокористування, будуть залишатися екологічно благополучними. Вони забезпечуватимуть випуск конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції без шкідливих домішок і залишків штучних хімікатів, біопрепаратів та інших речовин, які застосовуються в процесі ви-

бництва. Відновлення повноцінного інвестиційного процесу в агропромисловому комплексі є важливою національною проблемою, розв'язання

якої сприятиме підвищенню продовольчої безпеки держави та ефективному розвитку агропромислового виробництва і його соціальної сфери.

Список використаної літератури:

1. Дем'яненко М.Я. Фінансово-кредитна і податкова політика в період формування ринкових відносин в аграрному секторі економіки // Нова економічна парадигма формування стратегії національної продовольчої безпеки України у XXI столітті / М.Я. Дем'яненко - К.: ІАЕ, 2001. - С. 500-504.
2. Дорогунцов С.И. Управление техногенно-экологической безопасностью в контексте устойчивого развития: концепция системно-динамического решения / С.И. Дорогунцов, А.Н. Ральчук. - К.: Наукова думка, 2002. - 200 с.
3. Левандівський О.Т. Фінансова політика держави у природокористуванні / О.Т. Левандівський // Економічні науки. Серія: облік і фінанси. – Випуск 7 (25). – Ч. 5. – 2010. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/En_oif/2010_7_5/2.pdf
4. Новицька О.В. Фінансовий механізм у сфері природокористування / О.В. Новицька // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – №3 (46), 2009. – С. 68-72.
5. Саблук П.Т. Фінансово-кредитні відносини в АПК / П.Т. Саблук, М.Я. Дем'яненко, В.П. Ситник. - К., 1996.-285 с.
6. Худолій Л.М. Фінансовий механізм розвитку агропромислової та природоохоронної сфер в умовах глобалізації / Л.М. Худолій // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2011. – Вип. 168. – Ч. 2. – С. 205-210.

Самошкина И.Д. Инвестиционное обеспечение повышения качества природных ресурсов в сельскохозяйственном производстве

Обоснованно економічний механізм привлечення інвестицій в сільськогосподарське виробництво з метою удосконалення якості природних ресурсів. Визначені фактори ефективності розвитку сільськогосподарського виробництва і забезпечення продовольчої та екологічної безпеки держави. Розглянуто процес розробки інвестиційної стратегії підприємства і визначені напрямки її реалізації.

Ключевые слова: *Інвестиції, сільськогосподарське виробництво, природні ресурси, екологічна база, інвестиційна стратегія.*

Samoshkina I.D. Investment support improvement of natural resources in agricultural productions

The author analyzes the state of investments agricultural production in Ukraine. Grounded economic mechanism to attract investment in agricultural production in order to improve the quality of natural resources. The financial component is considered as the main factor for production of ecologically clean agricultural products, provision of the food security and safety.

Key words: *Investments agricultural production, natural resources, environmental framework, investment strategy.*

Дата надходження до редакції: 24.05. 2015

Рецензент: д.е.н., професор В.А. Борисова

УДК 334.736

ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЖИТЛОВО-БУДІВЕЛЬНОГО КООПЕРАТИВУ

О. Ю. Литвин, к.е.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія

Розглянуто основні проблеми розвитку житлової кооперації, їх висвітлення у світовій економічній літературі. Здійснено аналіз досліджень, присвячених названій темі. Запропоновано організаційну модель створення і функціонування житлово-будівельного кооперативу. Акцентовано увагу на тому, що саме житлова кооперація може бути одним із можливих механізмів вирішення гострої житлової проблеми в Україні, на необхідності широкого інформування населення про великий потенціал житлово-будівельних кооперативів та використання позитивного закордонного досвіду.

Ключові слова: *кооперація, житлово-будівельний кооператив, будинок, квартира, банк.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Україна переживає складну політичну та економічну ситуацію. Втрата Автономної республіки Крим, кровопролитні

бої на Донецькій та Луганській землі, 200% девальвація національної валюти, дефіцит бюджету, падіння виробництва, криза у банківському секторі. Терміново необхідні реформи, що стимулюють зростання економіки. Одним із таких механі-